

1913 1. Beh. af Forfl. t. L. om Tilveieb. af Egevægt mellem Univ. Indtægter og Udgifter. 1914

finanssielle Regler, som vi ellers følge, tale afgjort imod at lade Universitetet spise sin Kapital op. I Birkeligheden vil dette sige det Samme som, at Staten spiser sin Kapital op. Vi vilde ikke anse det for forsvareligt, om vi dækkede nogen anden Del af Statsudgifterne derved, at vi tog et Beløb af Statens Formue og opførte det som Aarets Indtægt. Det kan da heller ikke være rigtigt for Universitetets Vedkommende; man maatte de konsekvent gaa en anden Vej, nemlig at indbringe hele Universitetets Kapitalformue, Gods og Penge, under Statsformuen og derpaa lade Staten af sine aarlige Indtægter dække Understødet. Kun dette vilde være en forstandig finansiel Fremgangsmaade, kun dette vilde være i Harmoni med de Regler, vi ellers følge. Nu forekommer det mig altsaa, at, da der her er Tale om Foranstaltninger, der i det Hele stemme med god finansiel Økonomi, da den ikke gaar ud paa at tage Reget fra Staten for at henlægge det under andre Myndigheder, som have en fra Statens forskjellig Ret, men da der kun er Tale om at henlægge indenfor vor egen Beslutnings Omraade visse Midler fra Statskassen til Universitetets Formue, idet vi erkjende, at begge ere Statsformuer, og da endelig et saadant Skridt vilde betegne en ønskelig Forandring af den Krigstilstand, i hvilken vi før levede, vilde det være særdeles ønskeligt for alle Parter, om dette Lovforslag kunde gaa igjennem. Er det ikke, saa tror jeg, som sagt, ikke derfor, at Universitetets Tilværelse er truet. Er det, tror jeg ikke derfor, at Universitetet har vundet en særdeles stor Seir. Men jeg vilde hilse Lovforslagets Bedtagelse som et Barstel, som et virkelig Barstel om kommende hedre Dage for den indre Forhaandling, medens det har forekommet mig, at alle de øvrige Sager, som ligge for, have indeholdt saa meget Stridsstof, at det neppe tør haabes paa Basis af dem at opnaa Fred, i alt Fald ikke i indeværende Samling. Her var der derimod et Punkt, hvor dette Maal kunde naas. Om det vil naaes, vil væsentlig bero paa, om det, der er fremkommet fra de Herrer, der hidtil have havt Ordet, er et Udtryk for den Anskuelse, der er raadende hos det overveende Flektal. I saa Fald er denne Sag desværre foreløbig forflyret — som saa mange andre.

Th. Nielsen: Det forekommer mig, at den sidste ærede Taler vil have en meget ensidig Fred sluttet baade paa Universitetets Omraade

og maasse paa adskillige andre. Han sagde gjentagende: lad os slutte Fred; men han maa jo være vidende om, at, hvad der fra den Side, hvortil jeg henregner mig, er gjort gjældende overfor Universitetet, har i flere Henseender ikke saa lille et Omfang, og naar nu han fik Sit, og vi ikke fik noget af Bort, saa forekommer det mig rigtignok, at man kunde kalde det en ensidig Fred. Det vilde være en Dikteren af Freden fra den ene Side; men jeg vil ikke endnu erklære mig for overvunden, og jeg antager heller ikke, at den Side, hvortil jeg nærmest henregner mig, er naaet saa vidt. Det er jo ganske naturligt, at, naar man forhandler om Universitetets økonomiske Stilling, bliver man nødt til at komme ind paa Universitetets Liv i forskjellige Henseender. Det kan ikke vel være anderledes. Det gaar jo overhovedet gjerne saaledes, at, naar man behandler det finanssielle og det økonomiske, mødes man til ogsaa at berøre de Sider, som staa i Forbindelse dermed, og for hvilke det finanssielle og økonomiske til en vis Grad er Udtryk. Jeg skal da for min Part strax begynde med at erklære, at det længe har været klart for mig, at, hvad der overhovedet giver et Folk Levedygtighed og Ret til at bestaa, er — foruden den personlige Udveiling — tillige, at Folket kan frembringe Noget i videnskabelig og kunstnerisk Henseende, som er istand til at heve det i dets egne Dine og give det en berettiget Tilværelse blandt Nationerne. Det er derfor ogsaa min Opfattelse, at den Dag, da et Folk naaede til det Standpunkt, at det ikke vilde mene, at Universitetet burde have en saadan Stilling, at de forskjellige Retninger, de forskjellige Strømninger maatte komme til Orde gjennem de bedste Talsmænd, der til enhver Tid er tilstede, vilde Folket med det Samme være dødsdømt. Altsaa med Hensyn til Universitetets Stilling holder jeg fuldt ud paa dets Lærefrihed. Naar nu den sidste ærede Taler mente — jeg skal ikke komme dybere ind derpaa, men det ærede Medlems Udtalelse foranlediger mig til blot at gjøre et Par Bemærkninger derom — naar han mente, at Selvfrihed og Lærefrihed havde ikke Noget med hinanden at gjøre for Universitetets Vedkommende, saa tror jeg dog rigtignok, at han deri tog fejl, thi det kan da ikke negtes, at dersom f. Ex. Konsistorium fik den Magt at kunne indstille til Professorposterne eller Docentposterne, hvem det vilde (En Stemme: Ansætte dem!) — ja, skulde Konsistorium ansætte dem, var det jo fuldt Selvfrihed; men naar nu Konsisto-